

CLIMATOLOGIA

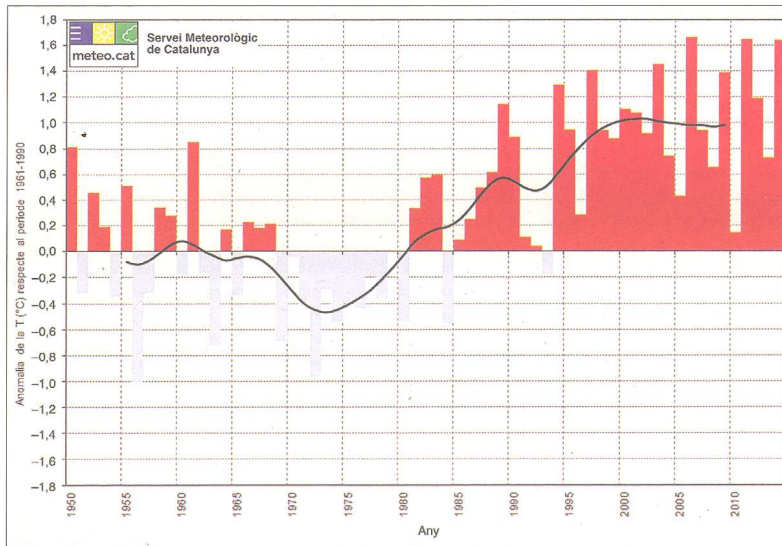
Un clima que canvia, i preocupa, a les Terres de l'Ebre

Els efectes del canvi climàtic cada cop són més presents en el planeta. El nostre territori se situa com un dels indrets més vulnerables

Terres de l'Ebre Francesc Millan

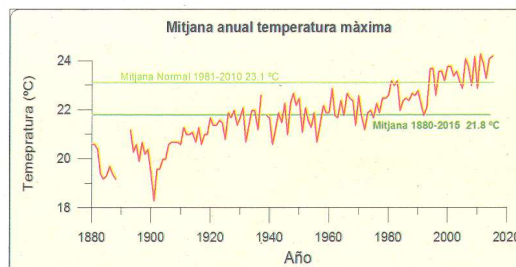
El significatiu augment de la temperatura global -la primera gran causa del canvi climàtic-, porta temps desencadenant una sèrie de fenòmens que evidencien com el món canvia. I es degenera. El desglaç dels pols, l'increment de la contaminació atmosfèrica, l'imparable augment del nivell del mar, o la consolidació d'un clima més extrem -que genera amb més freqüència episodis de sequera, inundacions, incendis, huracans o terratrèmols- en són alguns exemples. Els efectes que tot plegat tindrà respecte del planeta marcaran un futur que, a hores d'ara, no és esperançador. I és que, segons científics i experts, el canvi climàtic és i serà el major repte global de la nostra època. El fenomen més gran, i també decisiu, que haurem de combatre. Inclús per sobreviure.

Les Terres de l'Ebre són un indret especialment vulnerable als efectes d'aquest canvi global. Per diversos motius. Principalment, i tal com apunta Josep Aragonés, director del Consorci de Polítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre (Copate), perquè té unes condicions mediambientals molt concretes i, com en el cas del delta de l'Ebre, "molt delicades". "Si no l'aturem, el canvi climàtic -sumat a altres fenòmens- pot provocar que en uns quants anys la meitat del Delta quedi per sota del nivell del mar", apunta Carles Ibáñez, investigador de l'IRTA. Aquest enfonsament es deuria, principalment, a l'incansable augment global del nivell del mar que, sumat a altres problemes -com la manca de sediments o fins i tot d'aigua al tram final del riu-, podria desencadenar conseqüències letals per a l'ecosistema i la seua població. Però la resta del territori, principalment rural i natural, també es veu molt amenaçat. El fet que bona part dels habitants de la zona es dediquen al cultiu de la terra, a la ramaderia o a la pesca, n'agreuja els pronòstics. "Arribarà un punt, que de fet ja està començant a passar, que no hi haurà prou aigua per a regar. Degut a l'augment de la temperatura,

Evolució de la temperatura mitjana a Catalunya. FONT: OBSERVATORI DE L'EBRE

ra i a altres variants, els rius baixaran poc i els pagesos veuran que no es podrà regar de la manera que ho hem fet fins ara. Davant d'això, s'ha d'actuar ja, s'han de fer polítiques de reduir el consum: ja sigui reduint la superfície de regadiu o buscant un sistema més efectiu", assenyala Ibáñez. Hi coincideix Pere Quintana, investigador de l'Observatori de l'Ebre, que alerta que, d'aquí a uns anys, "podrem tenir un clima similar al del Marroc i, cal recordar que al Marroc, degut a la sequera, hi ha molts rius que no arriben al mar i això, aquí, ens hauria de preocupar molt". Les Terres de l'Ebre, igual que tota la zona del Mediterrani, es troben en una zona de transició: entre una de molt seca, el Sàhara, i una d'humida, l'Europa del Nord. I això, en termes de canvi climàtic, significa viure en una zona de perdedors. "En aquestes zones els canvis seran més significatius, viurem uns fenòmens més extrems: des d'un intens augment de la temperatura, amb onades de calor molt intenses, fins a la manca de pluges que provocarà períodes de sequera més llargs i decisius", explica Quintana. Davant

Augment de la mitjana anual de la temperatura màxima a les Terres de l'Ebre

aquest escenari, l'amenaça d'incendis forestals més freqüents, inundacions -es podran viure episodis de pluges irregulars-, o l'augment de les temperatures de l'aigua, que en zones com les badies del Delta pot ser letal per a moltes espècies, hi serà més que present.

UN CLIMA QUE JA CANVIA Quants anys fa que, com abans, no vivim una setmana seguida de pluja durant la tardor? Quants Nadals fa que la temperatura no s'apropa als zero graus? Quants estius fa que la calor s'allarga fins a gairebé entrat l'octubre? El clima i, sobretot, la temperatura,

porta anys experimentant canvis a les Terres de l'Ebre. Com a gran part de la península Ibèrica. "El clima sempre ha canviat. No obstant això, el canvi que es produïx avui és, en gran part, conseqüència de l'activitat humana. És el canvi climàtic. La nostra societat, des de la revolució industrial, ha començat a emetre una gran quantitat de gasos d'efecte hivernacle", assenyala l'investigador de l'Observatori de l'Ebre: "El ritme de canvi és molt ràpid i, a més, s'accelera a mesura que passa el temps. I això és el que fa que la situació siga especialment greu perquè, cada cop, és

més difícil d'aturar", afegeix Carles Ibáñez. El primer gran símptoma de tot plegat, com assenyala Quintana, és l'augment de la temperatura. "Les temperatures màximes han pujat molt. A principi de segle xx, aquí a les Terres de l'Ebre, molt difícilment s'assolien els 30 graus. Ara, arribar a aquesta temperatura és una constant. De fet, ja superem els 35 graus uns 20 o 30 dies a l'any. Les temperatures mínimes, de moment, no han viscut una evolució tan significativa, però sí que és cert que el període de calor s'allarga", explica Pere Quintana. Els dies secs consecutius, és a dir sense pluja, també han incrementat molt. Els estius, segons dades de l'Observatori de l'Ebre, s'estan allargant i estem enant, cada cop més, a un nou escenari de dos estacions: la tardor i la primavera es reduïxen i l'estiu, més intens, s'eixampla.

Parlar de solucions no és utòpic. El problema és la manca de voluntat política i d'una estratègia global que s'aplique de manera iminent. "El principal problema a l'hora de combatre aquest fenomen és que fer-ho significa reduir o deixar d'utilitzar moltes pràctiques de les quals depèn gran part de l'economia global", diu Ibáñez. El negoci que hi ha al darrere de l'explotació dels recursos naturals ennuvola la vista d'aquells que tenen capacitat de decisió. Però, tal com apunta Aragonés, també és molt important actuar de manera local i individual: "Es necessita molta pedagogia, conscienciar la població de la magnitud del problema i, entre tots, contribuir a minvar-ne els efectes". Tots tres experts, tot i que asseguren que encara som a temps de redirigir la situació, són pessimistes. "És una bola de neu que cada cop es fa més gran i més difícil de reconduir. Parar-la no la pararem, però, des de ja, hem d'intentar alentir-ne el creixement", argumenta Quintana. Per la seua banda, Carles Ibáñez lamenta que "crec que sí que estem fent tard. Encara podem actuar, però com més tard ho fem, més es complica tot plegat".